

[Ministeren for særlige Anliggender.]

søgelse med Henblik paa at tilvejebringe et Grundlag for eventuelt at rehabilitere den afdøde og derved bringe Trøst og Lindring til Familien og undgaa, at der med Urette sættes en Skampet paa hans Slægt.

Allerede under de første Undersøgelser, der blev foretaget i Ministeriet for særlige Anliggender, viste det sig, at der var begaaet enkelte dybt tragiske Fejl. I den Anledning udsendte Ministeriet midt i April Maaned i Fjor en Erklæring, der gav Oprensning til 3 Personer. Naar Fejl senere er blevet opdaget, har man udsendt lignende Erklæringer, og det er ikke ret længe siden, Ministeriet paa denne Maade har kunnet give de efterladte den Trøst, der bestaar i, at man ved en saadan offentlig Erklæring renser den dræbtes Minde. Saadanne offentlige Oprensningserklæringer er i alt udsendt i 6 Tilfælde.

Nu er der baade ved Henvendelser fra Paarørende og paa Initiativ fra Modstandsgrupper, der maaske selv har haft Mistanke om, at der kunde være sket en Fejltagelse, sket det, at man i Enkelttilfælde er kommet til den Formodning, at Grundlaget for en Likvidering kan have svigtet. Ogsaa de Paarørendes Henvendelse kan, sammenholdt med de oprindelige Undersøgelser, give Anledning til en nærmere Undersøgelse af Baggrunden for Drabet. Disse Undersøgelser, som altsaa foretages i anden Sortering af disse Sager, gaar ud paa at faa opklaret de Omstændigheder, der førte til, at en Likvideringsordre blev givet, men de er, som det høje Ting vel forstaa, forbundet med meget store Vanskeligheder.

Jeg skal ikke lægge Skjul paa, at jeg finder, at der ved disse Undersøgelser maa vises en vis Nænsomhed. Lad mig minde om en Ting, som jeg formoder er det høje Ting bekendt, at de, der havde Ansvaret for disse Foreteelser inden for Frihedsbevægelsen under Besættelsen, lovede de unge Frihedskæmpere, der paatog sig denne lidet attraaværdige Opgave, at de efter Befrielsen skulde være fritaget for Udfrigten, Udspørgen og Afhøringer om disse Handlinger, som de havde foretaget efter Ordre fra deres foresatte. Det kan heller ikke være Meningen, at de, der har gjort en stor og livsfarlig Indsats for deres Land, bagefter skal udsættes for unødige Ubehageligheder. Endelig har det ikke lettet Ministeriets Undersøgelser, at disse Handlinger fra en enkelt Side er blevet betegnet som Mord, slet og ret. Jeg kender personlig flere af disse unge Mænd, som sikkert vilde have foretrukket et mere glørværdigt Arbejde i

egentlige Aktioner mod Tyskerne, men som paatog sig at gaa ind i disse Likvideringsgrupper. Men efter Udtalelser af den Art, jeg nævnte, kan man spore en Nervøsitet, en Depression hos dem, og de er ængstelige for, hvad der skal ske. Ikke fordi disse Mennesker er Mimoser — den Gerning, de har udøvet, turde være tilstrækkeligt Bevis paa, at dette ikke er Tilfældet —, men fordi de har en Fornemmelse af, at alt for mange herhjemme ganske har glemt, hvad det var, der skete her i Landet under Besættelsen.

Men hertil kommer, hvad jeg vil kalde de mere tekniske Vanskeligheder ved Undersøgelserne. Det høje Ting vil sikkert ikke være ukendt med, at under Besættelsen var Modstandsgrupperne af Sikkerhedsgrunde organiseret saaledes, at man meget sjældent kendte sin Kontakt opefter eller til andre Grupper, ja, endda ofte saaledes, at man ikke kendte sine nærmeste Kammeraters Navn eller Bopæl. Sidst, men ikke mindst, er der her den meget store Vanskelighed for at føre Undersøgelserne til Bunds, at netop af de Folk, der var sat ind paa denne farlige Opgave, er mange ikke til Stede mere. Frihedsbevægelsen led, som alle vil vide, store og smertelige Tab, ikke mindst inden for de Grupper, der havde med dette farlige, præventive Arbejde at gøre. Vi er derfor ofte i den Situation, at vi er udelukket fra at skaffe os nærmere Oplysninger til Bedømmelse af, hvad der i den enkelte konkrete Sag har foreligget.

Det høje Ting vil herefter forstaa, at de Oplysninger, der kan fremskaffes om Baggrunden for de enkelte Likvideringer, varierer meget stærkt i Fylde og Sikkerhed, men allerede det er efter min Opfattelse en Grund til at vise Forsigtighed med Hensyn til, hvad man i det enkelte Tilfælde vil kunne oplyse. Man kan ikke oplyse, hvad man blot har Formodninger om. De Ting, man her oplyser, maa være fastslaaet med den Sikkerhed, som et virkeligt Bevis kan give.

Den ærede Forespørger og flere med ham ønsker maaske noget mere, nemlig at Ministeriet under alle Omstændigheder skulde give de fyldigst mulige Oplysninger, naar der foreligger en begrundet Henvendelse fra de Paarørende. Men hertil vil jeg gerne sige, at begrundede Henvendelser kun har foreligget i meget faa Tilfælde. I Regelen er Situationen den, at de Paarørende erklærer, at det er dem ubegribeligt, at deres Slægtning kan have været Stikker, eller at de efter det, de ved om ham, overhovedet ikke kan forstaa, at han kan have været i Tyskernes Tjeneste eller have været en Fare for Samfundet under Besættelsen. Dette